

ÉLETTÜNK

XLVI. évf. 4. szám (46. Jg. Nr. 4)

Az európai magyar katolikusok lapja

2014. április

TESTVÉRISÉG ÉS IGAZSÁGOSSÁG

„Csak a javak megosztása révén válóssul meg az igazságosság” – mondta Ferenc pápa március 2-án, vasárnap, a déli Úrangyala imádság alkalmával. Az egyik legvigasztalóbb igazság az isteni Gondviselés, amelyet Izajás próféta a gyöngédséggel teli anyai szeretet képével ábrázol. „De megfeledezhet-e csecsemőjéről az asszony? És megtagadhatja-e szeretetét méhe születtétől? S még ha az megfeledeznék is: én akkor sem feledkezem meg rólad.” (49,15)

Isten nem feledkezik meg rólunk, egyikünkről sem, nevünk szerint ismer bennünket. Szeret minket, és aki szeret, az nem felejtkezik meg arról, akit szeret. Ez a felhívás, hogy bízzunk Istenben, visszhangra talál Máté evangéliumának soraiban: „Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak, csűrökbe sem gyűjtenek – mennyei Atyátok táplálja őket. Nem többet értek ti náluk? Ugyan ki toldhatja meg életét csak egy könyöknyivel is, ha aggodalmaskodik? Hát a ruházat miatt miért nyugtalanoktok? Nézzétek a mezők liliomait, hogyan nőnek: nem fáradoznak, nem szőnek-fonnak, mégis, mondom nektek, még Salamon sem volt dicsősége teljében úgy felöltözve, mint egy ezek közül.” (Mt 6,26,28–29)

Ha arra a sok emberre gondolunk, akik bizonytalan életkörülmények között, vagy egyenesen nyomorban élnek, amely sérti méltóságukat, Jézusnak ezek a szavai elvontnak, sőt, illuzórikusnak tűnhetnek. Valójában azonban ma sokkal időszerűbbek, mint valaha! Arra emlékeztetnek, hogy senki sem szolgálhat két úrnak: Istennek és a gazdagságnak. Amíg mindenki csak arra törekszik, hogy saját magának gyűjtsön, addig soha nem lesz igazságosság. Ezt jól meg kell értenünk. Ha azonban – bízva az isteni Gondviselésben – közösen keressük országát, akkor senkinek sem hiányoznak majd az emberhez méltó élethez szükséges javak. Egy olyan szívben, amelyet a birtoklási vágy tölt el, nincs jelen Isten. Ezért Jézus több ízben figyelmeztette a gazdagokat: azt kockáztatják, hogy biztonságukat az e világi javakba helyezik, míg a végső biztonság Istenben van. A gazdagság rabságában vergődő szívben nem sok hely marad a hit számára. Ha azonban meghagyjuk Istennek az őt megillető, vagyis az első helyet, akkor szeretete elvezet bennünket arra, hogy megosszuk vagyónkat, azt fejlesztési és szolidaritási tervek szolgálatába állítsuk, mint ahogy erre a közelmúltban is sok példa volt az Egyház történetében. Az isteni Gondviselés így rajtunk keresztül működik: ha szolgáljuk testvéreinket és megosztjuk javainkat másokkal.

(Folytatás a 2. oldalon)

**MINDEN OLVASÓNKNAK
ÁLDOTT
HÚSVÉTI ÜNNEPEKET
KÍVÁNUNK!**

Krisztus feltámadása
Kolozsvári Tamás festménye
(XV. század első fele)

PILINSZKY JÁNOS

Harmadnapon

És fölzúgnak a hamuszín egek,

hajnalfele a ravensbrücki fák.

És megérik a fényt a gyökerek.

És szél támad. És fölzeng a világ.

Mert megölheték hitvány zsoldosok,

és megsünhetett dobogni szive –

Harmadnapra legyőzte a halált.

Et resurrexit tertia die.

AZ EMBERHEZ MÉLTÓ ÉLET EGYETLEN ALAPJA

Írta: Seregély István ny. egri érsek

A mai globalizált világ minden polgára – legyen maga a pápa, az Egyesült Államok elnöke vagy egyszerű, alaplóműveltségű ember – elfogadja, hogy egy fejlődő, bontakozó világba született, ahol az emberiség járja történelmi útját.

Jó kétszáz év óta – szinte kizárólag természettudományosan bizonyítható ismeretekre támaszkodó gondolkodásunkkal – föltétel nélkül elfogadjuk, hogy a múlt egy bizonyos határon túl el van zárva előlünk. Azt elég megbízhatóan tudjuk, hogy a mi világunk és az idő is az ősrobbanásnak nevezett eseménnyel indult el. A részleteket mellőzve azt is tudjuk, hogy a kibontakozó világ általunk ismert csúcán jelenleg az ember áll. Az is nyilvánvaló, hogy jelen világunk aligha nevezhető teljességnek. Tovább kell haladnia az egyre tökéletesebb élet útján. De hová?

Két akadály áll előtte: egyrészt, hogy a tapasztalás, számítás és kísérlet nem tudja elérni a jövőt. Másrészt, kikerülhetetlen tény az egész világ kivétel nem ismerő elmúlása. A pesszimista objektivitás ezért ki is meri mondani: semmire születünk.

Egy mentség van, a történelem. Sajnálatos tény, hogy a történelmi kérdésekben aligha volt gyámoltalanabb kor, mint a miénk. Pedig a paleontológiai leletek tanúsága szerint az értelem használatára eljutott ember – bár nagyon keveset tudott a világról – Isten a világ teremtetőjeként fölismerte. És hitte, hogy a saját halála nem jelent végső megsemmisülést. Volt primitív vallási kultusza, és „útravalóval” látta el halottait.

Ezt az ismeretet – megannyi eltévelyedésre hivatkozva – ma „illik” lenézni.

Egy történelmi esemény azonban, immár kétezer éve, a sejtést növekvő bizonyossággá és biztonságot adó üzenetté tette.

A négyezer éves múltjakra joggal büszke zsidók ünnepe volt a húsvét. Az egyiptomi rabszolgaságból való szabadulásukról ezen a tavaszi ünnepen emlékeztek meg. Zarándokok sokasága ment föl ilyenkor Jahve, az Úr jeruzsálemi templomába. Időszámításunk 33. esztendejében, a zsidó húsvétot megelőző napon tanúi voltak az egész országban ismert názáreti tanító, a Názáreti Jézus kegyetlen keresztre feszítésének, a hatalmasok óhajtottá likvidálásának.

Ez a Názáreti Jézus azonban – a magukat tanítványainak tekintő emberek számára – a halálát követő harmadnapon élők bizonyult. Tanúságot tett arról, hogy nem a sír az utolsó állomás. Olyan fölismerés volt ez, melyet azóta képtelenek kiirtani a világból a ma is ellene forduló erők.

Azon a húsvéton sajátos üzenet indult el világhódító útjára. A világ ma nagy hódolattal hirdett fejlődése csak akkor érhet véget, ha az egyre tökéletesebb élet felé haladó kibontakozásban eléri a húsvéti esemény által meghirdetett, el nem múló új élet teljességét.

Ezt lehet tagadni, mondjuk a jövőt tapasztalatilag elérni nem képes szemléletre hivatkozva. Tagadták is sokan az eltelt kétezer év folyamán – az elmúlás gondolata által nyugtalanított ember valamilyen mértékben mégis fogékony a Názáreti Jézus jó hírére, mely minden embert az életnek erre a beteljesülésére hívott meg. A Názáreti szavai és élete követésére szólít.

(Folytatás a 6. oldalon)

KÉT PÁPA SZENTTÉAVATÁSÁRA KÉSZÜLVE

Beszélgetés a vatikáni államtitkárság magyar munkatársával

Somorjai Ádám bencés atya 1997-től a vatikáni államtitkárság munkatársa. Munkája során II. János Pál pápával többször is találkozott: tolmácsa volt a Vatikánba érkező magyar politikai vezetőknek, az általános kihallgatásokon a Szentatya katekézise német nyelvű összefoglalójának felolvasója, az 1996-os magyarországi pápalátogatás római előkészítője. Az április 27-i szenttéavatáshoz közeledve a Magyar Kurír készített vele interjút. Ebből idézünk.

– Közeledik II. János Pál és XXIII. János szenttéavatása. Mi a jelentősége ennek az eseménynek?

– Úgy vélem, Ferenc pápa döntését, hogy kettőjüket egyszerre emeli a szentek sorába, elsősorban az motiválta, hogy a két pápa szolgálatára azonos nézőpontból lehet tekinteni. Gondoljunk arra, hogy János pápa idején kezdődött meg egy olyan új viszonyulás a kommunista tömb irányában, amely János Pál pápa idején teljessé vált ki és – mondjuk ki, mert ritkán hangoztatjuk – elkerülve a harmadik világháborút, bekövetkezett az „annus mirabilis”, az úgynevezett „csodák esztendeje”, vagyis 1989, melyet mi otthon csak rendszerváltásnak csúfolunk. Ez igenis a csodák esztendeje volt, és a két pápa nélkül biztosan nem így következett volna be. Termé-

zetesen ez csupán egyetlen szempont, de lehet, hogy számunkra a legfontosabbak egyike.

– Miként folynak most az előkészületek a Vatikánban és az államtitkárságon a nagy esemény kapcsán?

XXIII. János és II. János Pál

– A Vatikán különböző illetékes hivatalokban dolgoznak a részletek előkészítésén. II. János Pál temetéséhez hasonló nagyszabású rendezvények beállítottak, akiket az olasz hatóságokkal együtt méltóképpen kell fogadni, utazásukat, tartózkodásukat Rómán belül lebonyolítani, s ez kifejezetten a pápa államtitkárságának a feladata, különös tekintettel a protokoll osztályra. A pápai szertartásmester hivatalának kell gondoskodnia arról, hogy liturgikus szempontból minden rendben történjék, legyen elegendő áldoztató pap, stb. Mindenkire számos részfeladat jut, s örömmel készülünk az ünnepi eseményre.

– Ön II. János Pál idején kezdett dolgozni a vatikáni államtitkárságon. Azóta XVI. Benedek és Ferenc pápa szolgálatában is állt. Hogyan jellemezné a három pápaság tükrében a lengyel pápát?

– II. János Pál pápa – bár az előbb inkább politikai értelemben méltattam szolgálatát – korábban is, és itt, Rómában is képes volt arra, hogy főpapi szolgálatának lelki oldalára helyezze a hangsúlyt.

(Folytatás a 3. oldalon)

HITÜNK KÉRDÉSEI

A holnap – és a másik

Az erkölcsről sokan azt gondolják, hogy az a tilalomfák kertje, mert azt fogalmazza meg, hogy „ezt sem szabad, meg azt sem”. Vagy ahogyan egy angol író nagyon elfogultan nyilatkozta: „Mindent tilt, ami jó az életben.” Holott az erkölcs az igazi jó keresése és ajánlása, és vele egyértelműen az egyéni és közösségi önzés, az egoizmus feloldása.

Mindennek pedig két világosan felismerhető és ugyanakkor könnyen megjegyezhető kulcsszava van: a *holnap* és a *másik*. A holnap azt jelenti, hogy nem tapadok meg a jelen pillanat látszatjainál, hanem előre is tekintek. A másik pedig az embertársat, a többi embert jelenti: amikor az igazi jót keresem döntéseimben és életemben, akkor őket is tekintetbe veszem. Mindkét kulcsszót nagyon sokszor számon kérjük a házasságban, családban és emberi kapcsolataink különböző területein. Például így: „Önző vagy!” Aztán: „Gondolj a közös jövőnkre!”

A holnap. – Erkölcsi döntéseink alapvető jellemzője, hogy nem cövekelhetünk le az itt és most pillanatának látszatjainál. A polgári gondolkodás egyik jellemzője volt, hogy a munkavállalásnál a nyugdíjas kort is számításba vette. A döntések okosságát jellemzi az előrelátás. Etikai közmondássá lett, hogy „Bármit teszel, bölcsen tedd, és gondoldj rá, mire vezet.” Számolnunk kell tehát tetteink következményeivel. Ebben a filozófiai etika és a bibliai erkölcs között nincs különbség. Mindkettő bölcsői ugyanazt mondják és ajánlják. Máté evangéliumában a holnapra akkor nem kell gondolnunk, ha állandóan aggódunk, hogy mit hoz a holnap. Tehát ettől az aggályoskodástól kell óvakodni (Mt 6,34). A római költő azt írja: „Minden órának leszakasz virágát.” De ha kertünk minden rózsájának szirmai gyorsan leszakítanak, holnapra csak a tövisek maradnának. A Sirák fia könyve tehát ezt ajánlja: „Epezz azonnal minden élvezetért... A mohó evésbe már sokan belehaltak.” S azt is kimondja a jövőre utalva: „Egyetlen bűnöd sem marad büntetlen.” (Sir 7,8) A bölcsességi könyveket áthatja az a gondolat, hogy a pillanatnyi javakkal szemben a holnapra, a jövőre is tekintettel kell lenni. Hány embert elragadtott a pénz utáni sóvárgás, egészen a gyilkosságig. Aztán életfogytiglani fegyházzal vagy halállal bűnhődtek érte. Ez az erkölcsi megfontolásokat teljességgel nélkülöző szemlélet számára is totális ostobaság. Nem éri meg, ha az ember

ezer forintot nyer, de egymilliót veszít miatta. Kaszinók és kártyások tragédiáinak sorozata igazolja ezt. A bölcsék szavát summázva úgy mondhatnánk: Ne add oda a máért a holnapot és vele a jövődet. A Sátánnal kötött titkos paktum kockázata az üdvösség elvesztése.

Amikor a mát – és vele a pillanat vágyát, élvezetét – az olykor tragikussá is váló holnappal összevetjük, elsősorban a fiatalok kísértését ídézhetjük meg, és vele a pedagógiát. Ezért van szükség az etikára, a hívő keresztények körében pedig a vallás erkölcsi nevelésre, szóban és írásban. Az igazi érték felismerését kell segíteni. Hiszen a fiatalok vannak különösen kitéve a pillanatnyi javak kísértésének, a szesz ital mértékeltlen fogyasztásával, a drogokkal és a szex kísértéseivel. A bibliai bölcsesség summája ebben ez lehetne: „Ne add oda pillanatnyi látszatjaidért az üdvösségedet!”

A másik. – Az erkölcsi döntés, az erkölcsös életforma alapvetően megköveteli önzésünk feladását a másik és a többiek irányában. Az egoista számára persze akár jelmondattá is válhat Jean-Paul Sartre emlékezetes vallomása: „A pokol a másik ember.” Házasságban, családban és az emberi közösség különböző szintjein alapvető erkölcsi igény, hogy tekintettel legyünk a másikra, a többiekre. Martin Buber visszhangot keltő reflexióiban ilyen erőteljes motivációt kap a „te”. Az egoista nem képes életében és döntéseiben az „én vagyok”-tól eljutni a „te vagy”-ig és a „mi vagyunk”-ig, ami a szeretet alapvető követelménye. Az etikum lényege tehát az embertárs, illetve embertársak iránti nyitottság, hogy a jót keresve ne csak a magam javára gondoljak, hanem a másikéra, a többiekére is. Ez elemi követelmény a házasságban és a családban. Sajnos alighanem sokakra jellemző lehet az a „bölcsekedés”, amely szerint „Nem elég, ha az ember boldog, az is kell, hogy mások ne legyenek azok.” Ez az irigység kielezett egoizmusa.

Ha a földi életben a pokol előízét is meg lehet tapasztalni – márpedig meg lehet... –, akkor Sartre idézett mondatát

így lehetne kiegészíteni és etikailag legalizálni: „A pokol az, ha a másik a pokol.” Vagyis a radikális egoizmus magában hordja a földi pokol tapasztalatát. Mert alapélménye az, hogy csak én vagyok fontos, mindenki más csak asszisztálhat egoizmusomhoz. A világ körülöttem forog. A másiknak és a többieknek ebben a képzetben csak statisztika-szerep jut az én akaratom, vágyaim, érvényesülésem szempontjából. Mint egyes hollywoodi sztárok esetében, amikor a férj vagy a feleség csak addig kellett, amíg érvényesülésük lépcsőzetes emelkedését szolgálták. Aztán mehettek.

S hogy ez miként válhat a pokol megrendítő földi tapasztalatává, azt egy barátom mesélte el, arról beszámolva, amit műtétje alkalmával, az altatás során átélt. Orvosai a leghatékonyabb kábítószer akarták használni, és amint az gyakran megesik: a hatás nem az lett, amire számítottak. Barátom elmondta: semmi fájdalmat nem érzett ugyan, de belső látása szokatlan intenzitással fölfokozódott, és akkor azt élte át, hogy ő egyedül létezik, és rajta kívül nincs senki és semmi. Rettenetes élmény volt, vallotta be, de egy dologban mégis eredményes. „Fölbredve úgy éreztem – mondta –, hogy ilyen lehet a pokol.” Teológusként csak azt tudtam válaszolni erre, hogy amit mondott, engem is megrendített. A pokol élménye azonban – ne feledjük – különböző, idelelni és odaát is. De ennél jobban és hatásosabban aligha lehetne érzékelteni az önző emberek, a radikális egoisták poklát. S itt többről van szó, mint Edward Albee emlékezetes, *Nem félünk a farkastól* című színdarabjában, amelyre a házaspár állandó marakodása és a válogatott sértések pergőtüze a jellemző.

Összegezve: az etikum, az erkölcsi döntés és életforma az ember előrelátásának és körültekintésének nélkülözhetetlen elemeit bontakoztatja ki: azt, hogy az igazi jót s vele a boldogságot keresve ne ragadjunk le a pillanat javainál, hanem gondoljunk a következményekre: a holnapra és a jövőre. S azt is, hogy ne csak a magunk javát keressük, hanem legyünk tekintettel a másikra és a többiekre, mert közösségben élünk. A Szentírás és a teológia útmutatása nyomán pedig különösképpen üdvösségünk javára figyeljünk oda jobban. Mert meg van írva: mit használ az embernek, ha az egész világot elnyeri is, lelke azonban kárát vallja (vö. Lk 9,25). Így utal az erkölcsi életforma lényegére ez a két szó: a „holnap” és a „másik”.

Boda László

Azzal kapcsolatban, hogy növekszik a házasságkötés nélküli együttélések száma, illetve számos nehéz helyzet adódik ezzel összefüggésben, a püspökök aláhúzták: szükség van olyan plébániákra, amelyek valódi befogadó közösségek. Meg kell kérdeznünk magunktól, hogy a közösségeink meg tudják-e mutatni: Isten mindenkit szeret, és ez a szeretet nem éleződik ki konfliktus formájában akkor, amikor a házasságról szóló keresztény tanítás igazsága a kérdés.

Az Egyház a hívőkön keresztül is jelentős szerepet tölt be az erkölcsi képzésben, amely nélkül nem létezhet társadalmi stabilitás. A hitoktatók képzése ezért prioritást élvez ezen a téren.

A találkozó keretében kitértek arra is, hogy az elmúlt években az Egyház fontos szerepet töltött be a megbékélést illetően mind az országokon belül, mind pedig egyes nemzetek között. A Katolikus Egyháznak fontos szerepe volt számos nyilatkozat megszületésében, amelyek nem csupán a békés egymás mellett élés szükségességét fejezik ki, hanem azt is, hogy együtt nézzenek szembe a közös kihívásokkal.

A találkozóon a résztvevők imádkoztak Ukrajnáért, a jelenlegi politikai helyzet mielőbbi békés megoldásáért.

Magyar Kurír

IMASZÁNDÉKOK

Áprilisra

Egyetemes imaszándék: (Környezetvédelem és igazságosság.) Hogy a kormányok előmozdítsák a teremtett világ védelmét és a természetes javak és erőforrások méltányos megosztását.

Az 1980-as évek második felében Lengyelországban a Solidarność-mozgalom megrendítette a Szovjetunió által rájuk kényszerített kommunista társadalmi rendet. A gdanski hajógyár munkásai sztrájkba léptek, és azt követelték, hogy részt vehessenek az új munkaszerződések megalkotásában. Nem voltak hajlandók a mindenható államhatalom alatt bábuként élni. Azt is tapasztalták, hogy az akkori egész gazdasági rendszer működéséptelen, és részvételi jogokat követeltek maguk számára a termelési célok kitűzése, a munkahelyek biztonságának biztosítása és a munkafegyelem szabályozásának meghatározása terén. A lengyel munkások egy demokratikus, de nem kapitalista társadalmi rendszer megvalósítását követelték. Felfogásukat erősen befolyásolta II. János Pál pápa szociális tanítása.

Sajnos a kommunista rendszer bukása után kialakult kapitalista gazdasági rend nem valósította meg ezeket a követelményeket. Ezért van szükség egy új gazdasági rend megteremtésére. Nem követhetünk semmiféle materializmust, legyen az akár kommunista, akár kapitalista eredetű. A jövő nem ezeké a rendszereké. Az arab országok forrongásai, az elégedetlen, munkanélküli fiatalok tüntetései Spanyolországban és másutt stb. mutatják, hogy valami új van születőben.

Minden embernek, a szegényeket és munkanélkülieket is beleértve, ugyanolyan jogaik vannak, mint a gazdaságilag kivételesen helyzetben levő gazdagoknak. A minden energiát a javak fogyasztására összpontosító mai világ közhangulata elvonja figyelmünket attól, hogy felelősek vagyunk egy új világréteg kialakításáért.

Földünket kihasználják és megsebesítik. Mindnyájunknak össze kell fogjunk egy olyan gazdasági rend kialakítása érdekében, amely a jövő nemzedékek jogait is tiszteletben tartja. Ne álljunk félre, és ne tétlenkedjünk. Minden cselekvés veszélyekkel jár, de a tétlenség még veszélyesebb. A hívőket Isten hívása serkenti, hogy vegyenek részt földünk gyógyításában.

Krisztus feltámadása általános együttérzésre indít minden rászorulóval szemben. Nem kérünk semmi kiváltságot: közös a reményünk. Gyógyítani akarjuk a megkárosított természetet, helyre akarjuk állítani elrúttított szépségét, elő akarjuk mozdítani a megosztás kultúráját, mert e nélkül nincs remény.

Új világ van születőben. Minden születés fájdalommal jár, de ez a fájdalom nem hiábavaló. Talán csak gyermekeink fogják látni fáradozásaink és küzdelmeink gyümölcsét. Az egész emberiség – a jövő nemzedékeit is beleértve – egyetlen nagy közösséget alkot. Le kell mondanunk az önző előjogokról. A kapitalistáknak, akár Kinában élnek, akár a Nyugati világban, meg kell térniük.

Törekedjünk a természetet megőrző egyszerű életstílusra, érezzük felelősnek közösségeinket a környezet védelméért, támogassuk a nemzetközi kezdeményezéseket a globális emberi közösség megteremtésére. Álljunk a kapuba, és kiáltunk: „Az éjszaka előrehalad, a nappal pedig elközelgett. Öltük magunkra a világosság fegyvereit!” (Róm 13,12)

(Albert J. Fritsch SJ nyomán)

Az evangelizálásért végzett imaszándék: (Remény a betegeknek.) Hogy a feltámadt Krisztus töltse el reménységgel mindazok szívét, akiket gyötrődés és betegség tesz próbára.

(Folytatás a 4. oldalon)

A CSALÁD VOLT A TÉMA

Közép- és kelet-európai püspökök találkozója Varsóban

A térség bíborosai és püspöki konferenciáinak elnökei március 6–7-én Varsóban tartottak konferenciát. Erdő Péter, az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának (CCEE) elnöke és József Michalik, a Lengyel Püspöki Konferencia elnöke meghívására Magyarországról, Horvátországból, a Cseh Köztársaságból, Szlovákiából, Ukrajnából, Litvániából, Fehéroroszországból és Lengyelországból érkeztek főpásztorok.

Az összejövetel témája: Kihívások és lehetőségek az Egyház megerősítésére a – család témájával foglalkozó – rendkívüli Püspöki Szinódussal összefüggésben. A résztvevők megállapították, hogy országaikban a családok helyzete mind a jog, mind a hétköznapi élet terén hasonló vonásokat mutat. A kihívások között a főpásztorok kiemelték a népességszökkenést, a szétszakadt családok számának növekedését, de egyúttal aláhúzták a családi élet újrafelfedezésére, az életre való nyitottságra és a vallásos nevelésre irányuló pasztorális törekvéseket is.

Hangsúlyozták azoknak a mozgalmaknak a szerepét, amelyek a családokért tevékenykednek, másrészt pedig azt, hogy milyen fontos a családok részvétele a pasztorális tevékenységben, valamint a férfi és nő közötti házasságot védelmező

kezdeményezésekben, ahogyan ezt a horvátországi referendum is tanúsította.

A házasságra való felkészülés kapcsán kiemelték: erre nemcsak az esküvő előtti időszakban, hanem már fiatalabb korban szükség van. A felkészítés nem merülhet ki pusztán a házasságról szóló összefoglaló tájékoztatásban, hanem beszélni kell arról, mit jelent családként élni. A tapasztalat az, hogy a házasságra és a családi életre való felkészítésben a legmeggyőzőbb módszer: a családi élet tanúságtétele.

A püspökök különösen hangsúlyozták a tágabb értelemben vett család jelentőségét, hiszen ez társadalmi és gazdasági erőforrás a ma és a jövő társadalmá számára a szolidaritás és az ingyenesség tekintetében. Ezt az értéket pedig az államoknak egyre inkább meg kellene becsülniük.

KÉT PÁPA SZENTTÉAVATÁSÁRA KÉSZÜLVE

(Folytatás az 1. oldalról)

Neki is – csakúgy, mint a többi pápának – az egyes személyek voltak a fontosak, mert közelebb akarta hozni őket az Evangéliumhoz. Ezt a beállítódást világegyházi dimenziókba kellett áthelyeznie, amit sikeresen meg is tett, bár tudjuk, hogy élő, lüktető, népegyházi közelebből, a lengyel Egyházból, annak mindennapi hagyományvilágából érkezett. Talán nála a leghangsúlyosabb az, amit most tovább erősít Ferenc pápa szolgálata: a pápai hivatal globális, világméretű gyakorlása az egyes emberek szolgálatán keresztül. A népegyházi „kiképzés”, amelyben része volt, kifejeződött abban is, hogy krakkói segédpüspök, majd érsek korában, nagybajtben szeretett órákra, sőt, fél napokra is eltűnni a Krakkó-közi Kalwaria Zebrzydowska zárandokhelyre, ahol egyszerű fekete reverendában vett részt a hívek között a keresztúti ájtatosságon. Amikor a sokadik versszaknál mindenki feladta az éneklést, vagy előkapta énekeskönyvét, ő akkor is kívülről énekelt tovább a népénekeket.

– *A rendszerváltás éveiben II. János Pál – és hatására a Vatikán – milyen szerepet játszott a magyar átalakulásokban?*

– Az „annus mirabilis” Magyarországot másképp érintette. Azt is mondhatnánk: csak az oldalszele. Akkortájt olvastam egy egész oldalas cikket, talán a *Magyar Nemzetben*, amelynek a címe ez volt: *A lélek leng, de nem suhan*. Lengyel László publicisztikája volt, bennem máig visszhangzik ez a megfogalmazás. Az Egyház nem vett részt a változásokban, hanem kivárt, a Vatikán pedig közvetlenül nem nyúlt bele a folyamatokba. Azok a hírek azonban, amelyek azt megelőzően és akkor is érkeztek, főleg Lengyelországról – ne felejtjük, hogy a Szolidaritás mozgalom akkor már kilencedik esztendejébe lépett –, katalizálták a magyarországi helyzetet is. A lengyel kerekasztalt követte a magyar. Ezért én úgy gondolom, hogy II. János Pál pápa hatása nem közvetlenül, hanem lengyel közvetítéssel, áttételesen mobilizálta a magyarországi híveket és a társadalmat.

– *Kiemelné legmeghatározóbb személyes élményét II. János Pállal?*

– 1993 májusában édesanyámmal és Pál atyával együtt első alkalommal részt vehettem II. János Pál pápa reggeli szentmiséjén a magánkápolnájában. Elsőként a Czeszochowai Madonna képének másolatára esett tekintetem. Utána vettem csak észre az ő fehér alakját, ott térdeltem középen, az oltár előtt. Ez volt az első olyan élményem, hogy rendkívül közel voltam hozzá, és nagy megilletődöttséggel koncelebráltam. Utána a Szentatya mindannyiunkat röviden fogadott, mi körben álltunk, és ő egyenként köszöntött minket.

– *Ádám atya nagyon jól beszélt lengyelül. Ezen a nyelven kommunikált a Szentatyaival?*

– Amikor négy szemkört voltunk, vagy Stanisław Dziwisz személyi titkár jelenlétében. Egyébként pedig olaszul.

– *XXIII. János pápát kissé feledésbe merült pápának is tarthatnánk, neve ritkábban kerül elő. Most, a szenttéavatás kapcsán mégis miben látjuk személyének jelentőségét? Miért volt ő nagy pápa?*

– Hogy miért volt nagy pápa, arról inkább a történészeket kell megkérdezni.

Somorjai Ádám OSB, a vatikáni államtitkárság munkatársa

Hogy miért volt szent pápa, arról pedig magát az Egyházat. Én nem tapasztaltam itt Rómában vagy Olaszországban, hogy őt elfeledték volna, a történészek is máig emlegetik, hiszen ő volt az, aki nagy változtatásokat indított el: olyan folyamatokat, mint a II. Vatikáni Zsinat kihirdetése és összehívása, amely nagy változtatásokat jelentett az Egyház számára. Az, hogy az Egyház mi vagyunk, nem csupán a hierarchia, ezt ő tanította meg nekünk. Más kérdés, hogy ezt János Pál már otthon megtapasztalta.

– *Sokan hasonlítják a „szeretett pápaként” jellemzett XXIII. Jánost Ferenc pápához. Milyen párhuzamokat lát közöttük?*

– János pápa hozta be azt a közvetlenséget, személyes nyitottságot, amelyet II. János Pál pápa teljesített be.

Hogy lehet-e ezt fokozni? Ferenc pápa arra tanít minket, hogy igenis lehet.

– *Mint történész milyen jelentőséget tulajdonít a hidegháború idején írt Pacem in terris enciklikájának? Mi a mai aktualitása ennek a dokumentumnak?*

– Korábban az Egyház elutasította a kommunizmust, és ez az enciklika idézett emlékezetbe egy régi, a skolasztikában már kifejtett gondolatot: különbséget kell tenni a tévedés és a tévedő személy között. Az előbbivel nem dialogizálunk, hanem elítéljük és nem követjük. Az utóbbival – mivel emberi személyről van szó – szóba állunk, mert tiszteljük emberi mivoltát. S lehet, hogy ezzel a gesztussal dialógus kezdődik, amelynek végeredménye az is lehet, hogy nem marad meg tévedésében. Ez egy új paradigma, amely elindította a dialógust. Itt, Olaszországban a történészek a Vatikán keleti politikáját is a világméretű dialógus egyik korszerű megnyilatkozásaként ünneplik.

– *Fűződnék-e személyes élményei XXIII. Jánoshoz? Mit jelent Ön számára ez a pápa?*

– 1958 októberének végén választották meg, akkor én hatéves voltam és a vasfüggöny mögött éltem, így csak az ő temetésére emlékszem úgy, hogy láttam az osztrák tévében, amit Győrben is lehetett fogni. 1963 júniusában volt, amikor már tizenegy éves voltam: egy családnál gyűltünk össze sokan, mert akkor még korántsem volt minden lakásban tévékészülék.

– *Mindszenty bíboros egyik legjelentősebb kutatójaként mit emelne ki XXIII. János időszakából vele kapcsolatban?*

– Mindszenty bíboros 1956. november 4-től hat éven át úgy élt a budapesti amerikai követségen, hogy nem tarthatott kapcsolatot a Vatikánnal, így XII. Piusz pápával sem. Csak az amerikai elnökökhöz és a külügyminiszterekhez írt leveleit továbbították. XXIII. János pápa keleti politikájának volt a része, hogy König bíboros 1963. április 18-án első alkalommal, Mons. Casaroli pedig a rákövetkező hónapban, május 8-án tiszteletét tehette nála. Ily módon írásban is érintkezhetek, János pápa május 3-án kelt levelét Casaroli vitte el neki. Ha János pápa június elején nem hal meg, Mindszenty bíboros a kapcsolatfelvétel által megnyílt lehetőségek közepette már 1963 őszén elhagyhatta volna az amerikai követséget, erre a budapesti rezsim képviselői is hajlottak. Sajnos még további hét esztendőig kellett maradnia, amíg megoldás kínálkozott.

Somogyi Viktória

AZ EGYHÁZ KINYITOTTA KAPUIT

Egy év Ferenc pápával

2013. március 13-án, egy évvel ezelőtt választották meg Péter székébe Jorge Mario Bergoglio bíborost, Buenos Aires érsekét. Megkezdődött tehát Péter 266. utódának pápasága, egy hónappal azt követően, hogy előde, XVI. Benedek pápa bejelentette lemondását, amely addig elképzelhetetlen gesztusnak számított.

Az évfordulóról mindenféle megemlékeznek az Egyházban, és a világsajtó is nagy teret szentel neki. Maga a Szentatya a lehető legszebb módon ünnepli megválasztását: a Róma melletti Aricciában egy szerzetesházban nagybajtbeni lelkigyakorlaton vesz részt a római kúria bíborosaival és püspökeivel együtt.

Pápasága a világ leghétköznapibb „Jó estét kívánok” köszöntésével kezdődött. Jorge Mario Bergoglio mindjárt azt akarta jelezni, hogy az evangéliumi egyszerűség, az alázat, a hétköznapi viselkedés reformját akarja követni, amely sokakat meglepett és megdöbentett egyszerre. Az új pápa első gesztusai – az első, aki Assisi Szent Ferenc nevét választotta, az első jezsuita és az első latin-amerikai – felborította azt, ami addig megszokott volt. Első megjelenésekor a Szent Péter-bazilika loggiáján meghajolt, és kérte magára az egybegyűlt hatalmas embersereg imáit és áldó közreműködését. Péteri szolgálatának elsőként meghirdetett programja az volt, hogy a püspök és a nép együtt legyenek. Róma új püspöke úgy képzeli el az Egyházat, mint amely „halad, épít és győntat”, amint azt megválasztása másnapján, első pápaként bemutatott szentmiséjén megfogalmazta a Sixtus-kápolnában.

Az új pápa szegény Egyházra gondol. Ezt tanúsítja az a mértékletesség is, amellyel lakhelyét kiválasztotta. Nem akart a szépséges, pompás Apostoli Palotában lakni, hanem egyszerű kis lakosztályt választott a Vatikánban dolgozó

prelátusok munkahelyéül is szolgáló Szent Márta-házban. Néhány nappal megválasztása után, a vasárnapi Úrangyala-imádság alkalmával folytatta pápasága terveinek feltárását. A Szent Péter téren, ahol soha nem látott tömeg gyűlt egybe, a mindig megbocsátani kész Isten szeretetére emlékeztetett.

Ferenc pápa, akit sokan a gyöngédség apostolának neveznek, valójában rendkívül határozott tud lenni abban, amit a püspököktől és a papoktól elvár. Azt kéri tőlük, hogy küzdjenek a gondjaikra bízott népért. Ferenc pápa

Egyházában az ajtó mindig nyitva áll az emberek előtt. Nemcsak azért, hogy bárki beléphessen a templomok és a plébániák kapuin, hanem azért is, hogy Jézus kilépessen az emberek közé, az utcára.

Ferenc pápa világos, egyszerű, ám mély tartalmat hordozó szavai, amelyek közvetlenül a mindennapi életből fakadnak, megdobogtatják milliók szívét, és nem csak a hívó embereket. A találkozás kultúráját gyakorolja. Megöleli az időseket, a betegeket, nem zárkózik el a fényképezőgépek villanásai elől, kávét iszik a braziliai barakknegyed lakosaival.

Ferenc pápa szolgálatának első tizenkét hónapját világszerte mérhetetlen népszerűség jellemezte olyan környezetben is, amely távol áll az Egyháztól. A pápa mindenki elé az irtalmas szamaritanus alakját állította, és ő az első, aki ezen az úton jár. Isten neve az irtalmasság – üzeni minden embernek Ferenc pápa.

(VR)

MAGYAR KATOLIKUSOK KÜLFÖLDÖN

Új honlap segíti őket az összetartozásban

A közelmúltban elindult a *Magyar katolikusok külföldön* nevet viselő honlap, amely a szülőföldjüket a közelmúltban és régebben elhagyóknak egyaránt segít abban, hogy megtalálják a legközelebbi magyar közösségeket és misézőhelyeket.

A világon jelenleg körülbelül másfél millió magyar, illetve magyar nyelvű, kultúrájú személy él szülőföldjén kívül, akiknek mintegy ötven-hatvan százaléka katolikus. Lelki gondozásukat százhuszonegy pap látja el hatvanhét misszióban és százkilencvenhárom misézőhelyen. Mivel az utóbbi pár évben ismét nagyon sokan hagyták el hazájukat, a külföldi magyar lelkipásztorok körében felvetődött az az ötlet, hogy mind a régieknek, mind az újaknak segítséget kellene nyújtani abban, hogy megtalálják a magyar közösségeket (missziókat), és különösképpen a misézőhelyeket – tájékoztatta a Magyar Kurírt Temfli Imre, aki Stuttgartban gyűjti maga köré a magyarokat.

A II. világháború után a Vatikán elsőként intézkedett az emigránsok, száműzöttek megsegítése érdekében – mondja Cserháti Ferenc esztergom-budapesti segédpüspök, a külföldi magyarok lelkipásztori ellátásáért felelős főpásztor. 1969-ben megjelent az *Instructio de Pastoralis migratorum cura* dokumentum, amely a helyi püspök joghatósága alá helyezte az idegen nyelvű lelkipásztori szolgálatot, missziók felállítását és emigráns püspökök kinevezését is lehetővé tette. Megerősítette, hangsúlyozta

az anyaegyház és a befogadó egyház irántuk való közös felelősségét.

A második világháború után a keleti tömbhöz tartozó országok esetében az anyaország egyháza nem gondoskodhatott szabadon a külföldön élő magyar hívekről. Ezért 1945-ben a Vatikán előbb delegátusokat bízott meg az emigráns magyarok lelki gondozásának meg szervezésével, később, 1983-tól külföldi magyar püspök (Irányi László, majd Miklós-házy Attila) kinevezésével is erősítette a külföldön élő magyarok lelki gondozását. Egészen tavalyig Cserháti Ferenc püspök is külföldről, Münchenből irányította a külföldre szakadt magyarok lelkipásztori szolgálatát, de immáron Magyarországról, Budapestről végzi feladatát.

Mindszenty József bíboros, hercegprímás – akinek szívügye volt a Magyarországról és a határon túli elszakadt területekről kivándorolt magyarok lelkipásztori szolgálata – nyolcvanegy évesen így fogalmazott: „Amíg az Úr életben tart, egészséget ad, mindenüvé elmegyek, ahová meghívunk, ahol szívesen látnak, és ahol értelme van látogatásomnak.” Cserháti Ferenc is ehhez a szemlélethez tartja magát 2007-es püspökké szentelése óta.

Magyar Kurír

Gyerekeknek

NAGYAPA IS FELTÁMAD?

Hétéves voltam, amikor Nagyapa meghalt. Anya hűgánál, Edit néniéknél nyaraltunk éppen mi is, ahová mindig örömmel mentem, mert nagyon szerettem Nagyapát. Senki nem tudott olyan érdekesen mesélni, mint ő. És akkor egy reggel arra ébredtem, hogy Anya és Edit néni kisírt szemmel áll az ágyam mellett, a nagyobb testvéreimmel és unokatestvéreimmel, és azt mondják, hogy Nagyapa éjjel meghalt.

Nagyapa nem halhat meg – kiabáltam, és rohantam az ágyához, de ő már nem volt ott. Már nagylány voltam, mikor Anya elmesélte, mennyire megdöbbenetek, hogy én nem sírtam, csak a temetésen tört ki belőlem a zokogás.

Tényleg így volt, egy héten át csak a hiányát éreztem Nagyapának, hogy ez végérvényes, azt nem tudtam felfogni. Meg voltam győződve róla, hogy hamarosan visszatér, és folytatja a mesélést, meg mindennapi tevé-vevését a kis barkácműhelyben, ahová annyira szerettem bejárni. Aztán a koporsóján dübörgő rögök fölébresztettek ábrándozásomból.

Aznap este gondoltam először a feltámadásra. Édesapám maga mellé ültetett, és fölédzte mindazt, amit a hittanórán már hallottam Jézus szenvedéséről és feltámadásáról – és ettől kezdve tudom, hogy az a szent történet a mi életünknek is a legfontosabb része. Hiszen Jézus értünk áldozta fel magát, és feltámadása a mi feltámadásunk reményét hordozza magában. Nagyapát is? – kérdeztem hitetlenkedően, ha fi-

únak születek, alighanem Tamásnak hívtak volna. Nagyapát is – mondta édesapám, és ettől megnyugodtam.

Azon a nyári estén hosszan elgondolkodtam, hétéves gyerekfejjel az élet és a halál nagy kérdéseiről. Édesapám elmagyarázta: lehet, hogy Nagyapát sok fájdalomtól és szenvedéstől kímélte meg az Isten azért, hogy akkor hívta magához, amikor még nem kerítette egészen hatalmába a súlyos betegség.

És egészségesen fog feltámadni? És öregegyen vagy fiatalon? És ha fiatalon, akkor lehet, hogy nem fogom felismerni? És egyáltalán hogyan fogjuk majd megtalálni egymást akkor, a világ végén, abban a nagy tumultusban. Mert akkor, ugye, mindenki feltámad majd? – záporoztak a kérdéseim édesapámra, aki mosolyogva azt mondta: nem tudom hogyan lesz, de bízunk Istenben. Ahogy Nagyapa is bízott. Az éjjeliszekrényén nyitva volt a Bibliája.

Most, hogy olyan öreg vagyok, mint Nagyapa volt akkor, egyre többet gondolok arra a nyárra és Nagyapára. És elmondom a gyerekeim után az unokáimnak is, hogy előbb-utóbb mindannyiunknak meg kell halnunk, de nem a halálé az utolsó szó az életünkben. Ne aggódjanak se maguk miatt, se énniattam. És nekem is ott van a Bibliám az éjjeliszekrényemen. És bízom. Feltámadunk. Ti is, ők is, én is. És Nagyapa is.

Erzsébet néni

Fiataloknak

ANGLIA ÉS WALES ÚJ BÍBOROSA

Február utolsó napján nagyon szép ünnepeken vehettem részt a westminsteri római katolikus székesegyházban. Anglia és Wales új bíborosa, Nichols Vincent – a nagy számban megjelent papság és hívőszereg jelenlétében – ekkor mutatta be első bíborosi miséjét. A főpapot alig egy héttel korábban, február 22-én iktatta a bíborosok sorába Ferenc pápa a római Szent Péter-bazilikában tartott konzisztóriumon.

Az új angol bíboros széles látókörű, határozott karakterű főpapként vezet már hosszú ideje egyházmegyéjét. Olyan személyiség, akinek véleményére odafigyelnek a brit médiumok, akárcsak a politikai vagy a gazdasági élet vezetői. Nichols Vincent egyszerűségével és derűjével mindig is meg tudja nyerni a hívők és a nem hívők bizalmát, ugyanakkor nem rejti véka alá kritikus véleményét sem – mint például legutóbb az angol kormány új szociális terveivel kapcsolatban.

Első találkozásunkkor 2011-ben, nagy szeretettel fogadott, és érdeklődve kérdezett rá a Londonban élő magyar katolikusok helyzetére, áldását küldte a közösségnek és támogatásáról biztosított bennünket.

Nichols Vincent 1945-ben született Crosby-Liverpoolban, a híres liverpooli

futballcsapat szurkolója volt – közbevetőleg jegyzem meg, hogy egy alkalommal volt szerencsém nekem is megfordulni a híres Anfield stadionban egy mérkőzés erejéig: nemcsak a játékosok, hanem a közönség szurkolása is magával ragadó élmény volt... Az új bíboros fiatal korában teherautó-vezető szeretett volna lenni, de Isten útjai kifürkészhetetlenek. 1963-ban Rómába került, ahol az angol szemináriumban tanult teológiát. Az Örök Városban szentelték pappá 1969-ben.

2000-ben nevezte ki a pápa Birmingham püspökévé, 2009 óta ő a westminsteri érsek. Bíborosként pedig nyilván tovább, a világegyház életét is érintő feladatok várhatnak rá.

Szeretném kérni Angliában és Londonban élő magyar katolikus testvéreimet – fiatalokat és idősebbeket egyaránt –, hogy imádkozzunk az új bíborosért, kérve Isten kegyelmét mindennapi munkájára, hiszen amíg itt élünk, ezen a brit földön, részesei vagyunk az angol Katolikus Egyháznak is.

Isten éltesse új bíboros atyánkat, és a magyarok Nagyasszonya védelmezze őt szeretetével, pártfogásával!

Londonból János atya

IMASZÁNDÉKOK

(Folytatás a 2. oldalról)

Krisztus feltámadása egyszeri esemény az emberiség történelmében. Jézus az egyetlen, akit Isten úgy támasztott fel, hogy már nem fog sohasem meghalni. Az ő feltámadása azonban számunkra is remény forrása: „Krisztus azért halt meg és kelt életre, hogy a holtaknak is, az élőknek is Ura legyen.” (Róm 14,9) Feltámadása által teljesíti be Jézus a megtestesülés misztériumának egész értelmét. Szent Atanáz mondja: „Isten azért lett emberré, hogy az ember megistenüljön.” A feltámadt Jézus alakítja át a mi mindennapi kis „halálainkat”, kudarcainkat és szenvedéseinket.

Ebben a hónapban imádkozzunk azért, hogy e reménység töltse be a szenvedő emberek szívét. Minden szenvedés a szívünket érinti. Jézus azonban azt kívánja, hogy ne nyugtalanodjunk a szívünk (Jn 14,1). Ha a mi szívünk belegyökerezett Jézus Szívébe, akkor a szenvedések megtapasztalása közben is béke lehet a szívünkben.

Nincs ember e világon, akit ne látogatna meg a szomorúság és a betegség, de vannak olyanok, akik többet szenvednek, mint mások. Én azzal szoktam könnyíteni saját a szenvedéseim elviselésén, hogy arra gondolok: mások többet szenvednek nálam. Eszembe jut például egy tizenöt éves fiú, aki a szemem láttára halt meg, mert szüleinek nem volt pénze, hogy megvásárolják a drága

HÚSVÉTKOR HÁROMEZER FELNŐTTET KERESZTELNEK

A francia püspöki konferencia március 11-én nyilvánosságra hozta a felnőtt vallásoktatás adatait a 2014-es évre vonatkozóan, melyek szerint 3631 felnőttet fognak megkeresztelni április 20-án, húsvétvasárnap – írja a francia *La Croix* napilap.

A keresztelendőket tizenegyezer segítő – hetvennyolc százalékos világi – kísérette végig azon a kétéves úton, amelynek végén megkapják a keresztség beavatását három szentségét: a keresztséget, az oltárszentséget és a bérmlást.

A keresztségre készülő felnőttek száma az utóbbi tíz évben folyamatosan növekszik Franciaországban: negyvenhárom százalékos növekedés figyelhető meg 2004-hez képest, és nyolc százalékos 2013-hoz képest. A most keresztelendő egyharmada a párizsi egyházmegyéhez tartozik, de vannak olyan egyházmegyéik is – például Bordeaux vagy Carcassonne –, ahol a keresztségre ké-

szülők száma a tavalyihoz képest megduplázódott.

A keresztelendő nem és kor szerinti megoszlása viszonylag állandó: kétharmaduk nő, kétharmaduk városi, kétharmaduk fiatal (a huszonöt és harminc év közöttiek aránya a legmagasabb). A francia Egyház kimutatása szerint a férfiak hamarabb kéri a keresztséget, mint a nők: a hittanra járó férfiak huszonöt százaléka húsz és huszonöt év közötti, míg a nőknél ez az arány csak tizenkilenc százalék. Az utóbbi három évben növekedett a diákok száma: a 2011-es tizenegy százalékos arány 2014-ben tizenhat százalékra emelkedett.

A felmérésben a megtérés okait is vizsgálják, ezek a leggyakrabban: találkozás egy kereszttel vagy egy pappal, egy meghatározó esemény az életben, egy gyermek születése, felkérés keresztanyaságra, keresztapaságra.

Magyar Kurír

BOLDOGGÁ AVATJÁK CHESTERTONT?

A *Catholic Herald* című brit lap szerint Northampton püspöke azzal bízza meg egyik papját, hogy tanulmányozza a népszerű angol író, G. K. Chesterton boldoggáavatásának esetleges lehetőségét.

Chesterton – aki civil és házasesember volt, szerette a sört és a burgundi bort – nem a hagyományos értelemben volt áhítatos jellem: arra tanítja a katolikus híveket, hogy „nem kell minden öt percen elmorzsolnod a rózsafüzért ahhoz, hogy szent lehess” – így jellemzi őt a püspök által megbízott John Udris kanonok. – Chesterton szentsége ehelyett inkább a humorában, a szeretetében és az alázatában rejlik – hangsúlyozta Udris –, ezen túlmenően pedig, ahogyan a hit védelmére kelt, az minden katolikus számára példaértékű. „Azok is, akikkel heves nyilvános vitákat folytatott, érezték, hogy tiszteli őket, szereti őket, még ha nem értenek is egyet vele” – utalt Udris kanonok Chesterton ateista vitapartnerére, H. G. Wellsre és George Bernard Shaw-ra.

A püspök tavaly szeptemberben bízza meg John Udris feladattal, miután kiderült, hogy Ferenc pápa Argentínában tagja volt a Chesterton Társaságnak, sőt, jóváhagyott egy imádságot a boldoggáavatásáért. Udris atya, aki a Birmingham közelében lévő St. Mary szeminárium spirituális, korábban Beaconsfieldben volt plébános, ahol Chesterton élt.

A Chesterton ügyében beérkező e-mailek többsége arról tesz tanúságot, hogy sokan az ő hatására katolizáltak. Spanyolországból egy asszony azért írt, hogy elmesélje: Chesterton közbenjárását kérte imáiban, hogy gyereke lehessen. Azért épp Chestertonét, mert bízott az író együttérzésében, hiszen az ő házassága gyermektelen maradt.

Baloldalt Show, jobb szélén Chesterton

Udris atya kiemelte, hogy Chesterton milyen hálás tudott lenni mindenért, „az egész életnek folyamatosan köszönetet mondott”. Nem csak evés előtt mondott áldást, hanem mielőtt kinyitott volna egy könyvet, vagy megnézett volna egy szindarabot. „Én azért kérném a közbenjárását, hogy meg legyen bennem ez a fajta tisztelet.”

Gilbert Keith Chesterton (1874. május 29. – 1936. június 14.) termékeny író és publicista, leginkább a Brown atyáról, a detektív papról szóló történeteiről ismert, valamint a kereszténység védelmében írott műveiről: ilyen többek között az *Orthodoxy* című írása (magyarul *Igazságot!* címmel látott napvilágot), illetve Assisi Szent Ferencről és Aquinói Szent Tamásról írt életrajzai. Az *örökkévaló ember* című műve hozzájárult C. S. Lewis megtéréséhez.

(MK)

TESTVÉRISÉG...

(Folytatás az 1. oldalról)

orvosságot. Láttam aztán olyan embert is az autóbusszon, aki oxigénpalackot cipelt magával, hogy lélegezni tudjon. Tudok hosszú ideig börtönben sínylődő emberekről, akik naponta csak egy nyomorúságos étkezést kapnak, és senki sem törődik az ügyük bírósági tárgyalásával, mert nincs ügyvédjük.

Az ilyen és hasonló szenvedések betöltik az egész embert, és kiülnek az emberek arcára. Én azonban hiszem és tudom, hogy a feltámadt Jézus nem felejt el ezeket az embereket, akkor sem, ha a társadalom megfélemez róluk. Imádkozzunk együtt e hónapban, hogy az Úristen látogassa meg vigasztalásával azokat, akik sok szenvedéssel küzdenek, és gyógyítsa meg szívüket.

(Rigobert Kyungu SJ afrikai jezsuita)

Ha az anyagi javakat a többiek szolgálatába állítjuk, a szolidaritásnak ebben a gesztusában láthatóvá válik az isteni Gondviselés. Ha azonban valaki csak saját magának gyűjt, mi történik, amikor Isten magához szólítja? Csak azt vesszük magunkkal, amit másokkal megosztottunk. Hogy senki ne nélkülözze a kenyeret, vizet, ruhát, otthont, munkát, arra van szükség, hogy elismerjük: a mennyei Atya gyermekei, tehát egymás testvérei vagyunk. A békéhez vezető út a testvériség: együtt kell haladnunk, megosztva egymással javainkat.

(Vatikáni Rádió)

Floridai levél

AZ ELSŐ LÉPÉS

Langyos szombat reggel, napsütés. Sok száz korán kelő felnőtt, gyerek, sőt a babakocsik kis utasa sorakozik a sarasotai Jungle Gardens bejárata előtti nagy téren. Az elmúlt évekhez hasonlóan az idej, a tizenkettedik önkéntes, jótékony célú gyalogtúra résztvevői nem csupán anyagi hozzájárulásukkal, de fizikai jelenlétükkel, és egy-két óras gyaloglással fejezik ki szolidaritásukat, és segítik a két szomszéd megyét, a Manatee-t és a Sarasotát szolgáló Vakok Intézete rendkívül sokrétű, áldásos munkáját.

Mindig az első lépés a legnehezebb, amikor a problémák és gyötrődések után végre rászánjuk magunkat, hogy segítséget kérjünk – olvastam az intézet, a Lighthouse of Manasota (A Manasotai Világítótorony) ismertető füzetében. „Míg az ajtó egyik oldalán sötétség van, a másik oldalon emberek állnak, és várják, hogy segíthessenek, és egy kicsit felvidítsanak...” (És várják azt a bizonyos „első lépést”, vagyis, hogy kinyisd az ajtót, de ha nem, legalább kopogtassál...)”

A Lighthouse of Manasota altruista, nem haszonra dolgozó intézmény. Különböző programjaival több mint húsz éve segíti a látásproblémás fiatalokat és felnőtteket, időseket. A csoportos összejöveteleken mindenki nyugodtan elmondja a gondjait, egymás között vannak, biztonságban érzik magukat. Egyébként, amint az egyik vak ismerősömtől hallottam: Mi nem szégyelljük, hogy vakok vagyunk! Mi nem akartuk ezt. De ha már így van, igyekezzünk, a segítség minden lehetőségét felhasználva, a lehető legjobban, emberhez méltó módon élni.

Az intézményben a konyha használatától a komputerig mindenre megtanítják a jelentkezőket, mégpedig olyan fokon, hogy saját állásközvetítő részlegük is van.

Ismerek egy kilencvenes éveiben járó hölgyet, aki látási problémái kapcsán jó tíz éve beiratkozott a Lighthouse-ba. Követve a tanácsokat megszámoalta, hogy lakásától hány lépésre – és hány kanyarra – van az étkezőjük. Fehér botját használva – és számolva – magabiztosan jár, s a mai napig használja a komputert!

Az intézet tanfolyamain egyénileg vagy csoportosan oktatnak. Az idősek otthonaiban hónapról hónapra rendszeres összejöveteleket tartanak, s ha valakinek közlekedési problémái lennének, segítenek. Minimális menetdíj ellenében rendelkezésre áll a városi autóbusz-társaság külön részlege is.

Szokás szerint, ősztől kezdve kilószámra érkeztek a pazar kiállítás nap-tárak. (Igaz, az elsőt már júliusban (!) meghozta a postás.) Jönnek tömegével, bár – legalábbis én – egy kivétellel egyet sem kértem.

Decemberben besorolt a rengeteg, felesleges, érdekes, sokszor művészi naptár mellé egy, szinte igénytelen külsejű kis füzet, az ausztriai Grazban működő Vakok Intézetének kiadása. Meghatódva vettem kézbe a szemproblémákkal erősen küszködő barátnőm kedves küldeményét, majd lapozgatva egyre jobban elcsodálkoztam. Mert a színes, szép, kedves osztrák tájképekkel díszített lapok alján mit láttam? Felvilágosító szöveget! Az egyes szembajok, szembetegségek jól érthető, rövid leírását! Mondanom sem kell, a füzetet megmutattam az itteni intézet illetékesinek, remélve, tanulnak belőle. Nagy hatással volt rájuk. De, hogy lesz-e gyakorlati következménye, majd meglátjuk – szeptemberben...

Bitskey Ella, Sarasota

EURÓPAISÁG
ÉS KERESZTÉNY ÖNISMERET

A keresztény Nyugat a középkorban olyan vallási és kulturális egységet alkotott, amely Európa nagy részét átfogta. A viszályok többnyire hatalompolitikai, személyes vagy dinasztikus jellegűek voltak, és ezeket közös jogi és hitbeli elképzelések alapján igyekeztek megoldani. Hogy a keresztények – a pápáig és a császárig – sokszor csalódást okoztak és vétettek a tízparancsolat, valamint a felebaráti szeretet gyakorlása ellen, ez olyan tény, amely nem cáfol meg alapvető hittételeket, csupán az ember mindenkor gyarlóságát igazolja. A megbánással, a gyónással, a javulásra tett ígérettel és vezekléssel, valamint a bűnbocsánat révén felvehette a harcot saját esendőségével. Sőt, a keresztények közötti viszálykodásoknak, valamint a gyarmatosítás logikája szerint viselt háborúknak valójában csak kis mértékben volt vallási alapja: inkább a hatalmasok éltek vissza ezekkel a vallási tartalmakkal, eszközként használva ezeket stratégiai vagy gazdasági célokra. Más esetekben viszont éppen a keresztény hittérítők és helytartók voltak azok, akik kegyetlen pogány szokásokat számoltak fel, és felléptek a bennszülöttekkel való méltányosabb bánásmód érdekében. Erre utalt 1901-ben Heinrich Coudenhove-Kalergi gróf – akit kortársai igencsak felvilágosultnak és liberálisnak tekintettek – a Nemzetközi Páneurópa Unió (1923) alapítójának apja, amikor ezt írta: „A Katolikus Egyházon kívül olyan sok cselekménye a felebaráti szeretetnek és könyörületnek sehol volt tapasztalható, mint azon belül. Amit a katolikus papok, szerzetesek és apácák a felebaráti szeretet nevében cselekedtek évszázadok óta megszakítás nélkül az egész világon, egyedülálló.”

A XIX. században néhány évtizedre létrejött egy olyan világ, amelyet majdhogynem teljes egészében Európa uralt. Ez, jóllehet sok áldásos eredményt hozott, ám ahhoz

az áldatlan állapothoz is vezetett, hogy más kultúrák és vallások úgy érezték, hogy lefokozták őket másod- vagy harmadrendűsége. Okkal vagy nem, de a sértettség és a neheztelés szelleme különösen mélyen hatolt be az izlám vallási közösségek lelkületébe. Az Európán kívüli világvallások – összefüggésben a második világháborúval is – jelentős szerepet kezdtek játszani a gyarmatosítás elleni mozgalmakban. Ebben az újabb szerepkörben politizálódtak és olyan ideológiai elemekkel keveredtek, amelyeknek gyökerei részben ismét Európába nyúltak, mint amilyen a nacionalizmus vagy a kommunizmus.

Ugyanakkor az egyetemes emberi jogok fogalma a világháború után szintén a kereszténység eszmei alkotásaként született és terjedt ki valamennyi földrészre. A kommunista rendszer bukása után a kor felületes és naiv szemlélője abban a hitben ringatta magát, hogy elérkezett a demokratikus világrend – ami technikailag és gazdaságilag megvalósulni látszott, kulturálisan és mentálisan azonban semmiképpen sem. A vezető körök mind az Egyesült Államokban, mind pedig Európában azt hitték, hogy elegendő lesz, ha idővel az összes háztartást az internethez kapcsolják, és a világgpiacot átengedik a saját dinamizmusának. A kultúrák és vallások sokféleségével, kiváltképpen pedig a sokféleség veszteségeivel nem törődött senki ebben a hirtelen összezsugorodott világban. 2001. szeptember 11-e megrázó eseményi nyomán zavar és félelem támadt. Sem a George Bush elnök által meghirdetett „terrorizmus elleni háború” sem a „kulturárháborúkról” terjedő szövegésed nem képes megbirkózni ezzel a sokrétű jelenséggel, miközben mások olyan képzeletbeli nyugati értékekről álmodoznak, amelyeken csupán liberális vagy neokonzervatív ideológiai elemeket értenek.

Ebben a helyzetben a valóban békére és szabadságra vágyóknak más indokaik kell legyenek, mint a kizárólagos jólétre, nyugalomra és biztonságra irányuló egyéni vágy. Ilyen vezéreszme lehet Isten keresése, amely megértéshez vezet, ahogy fordítva is érvényes: a népek és kultúrák valódi megértése Isten megismeréséhez segíthet hozzá. A Katolikus Egyház katekizmusa ebben a szellemben fogalmaz, megállapítva, hogy „amikor az Egyház védelmezi az emberi értelem fogékonyságát Isten megismerésére, kifejezi bizalmát, hogy lehetséges van Istenről beszélni minden emberhez és minden emberrel. E meggyőződésből fakad párbeszéde más vallásokkal, a filozófiával és a tudománnyal, sőt a még nem hívőkkel és az ateistákkal is.”

II. János Pál pápa példátlan erejével és kisugárzásával ennek a párbeszédnek szentelte életét. Hidakat vert, amelyeket az emberiségnek megerősítenie és félelem nélkül használnia kell. Utódja, XVI. Benedek pedig erre az örökségre támaszkodva – idézve Szent János levelét – így kezdte első enciklikáját: „Deus caritas est”, vagyis „az Isten – szeretet”. A pápát nemcsak az Istent mellőző tudomány romboló ereje aggasztotta, hanem az is, hogy a keresztény istenhit kiszorításával Európa elvesztheti békeképeségét is. A nemrég elhunyt, világhírű amerikai politológus, Samuel Huntington *A civilizációk összecsapása* című könyvében azt írja, hogy ezt a harcot csak olyan személyiségek tudják megakadályozni, akik megértik más népek történelmét, kultúráját és vallását. De hogyan lehetne erre bárki is alkalmas, akinek zavaros a viszonya saját történelméhez, saját kultúrájához és saját vallásához? Mások ismeretének az alapja a mi esetünkben a keresztény és európai önismeret.

Degenfeld Sándor

„EGY KÖZÜLÜNK”

A legsikeresebb kezdeményezés Európában

2012. április 1-jén indult el az az új jogintézmény, mely lehetőséget ad az EU tagállamok polgárai számára, hogy jogszabályt kezdeményezzenek uniós szinten. A szervezőknek egy év áll rendelkezésükre, hogy legalább egymillió aláírást összegyűjtsenek az Európai Bizottság által regisztrált kezdeményezések támogatására.

Az Egy közülünk kezdeményezés célja az emberi élet értékének uniós

szinten történő elismerése a fogantatástól: azaz minden olyan tevékenység finanszírozásának beszüntetése, amely emberi embriók elpusztításával jár.

Az aláírások érvényesítési folyamata lezárult. Az Egy közülünk – összesen 1 742 156 érvényes aláírással, ebből 46 490 magyar aláírással – a legsikeresebb az eddigi európai polgári kezdeményezések közül. □

HOL VOLT,
HOL NEM VOLT...

A gyermekkor világát felnőtt fejfel igyekezzünk feltrépezni, pedig még saját kicsi korunkra emlékezve sem vagyunk képesek újra beilleszkedni akkori gondolkodásunkba, nem tudjuk visszaidézni akkori érzéseinket.

A nehézség mindjárt az alapvető dolgokkal kezdődik. A gyermek másként látja a teret, az időt. Emlékezzünk csak vissza, hányszor csalódtunk, mikor visszatértünk régen látott, jól ismert helyekre.

– Hát ez az udvar ilyen kicsi...? Valamikor rejtélyekkel teli, hatalmas birodalom volt, csupa csoda! Megkockáztatnám ezzel kapcsolatban azt a kijelentést is, hogy talán csak a gyermek fogja föl a jelenségek igazi értelmét, mert fokozott figyelemmel él át mindent. A felnőtt, ezzel szemben, csupán a felületet látja – ha látja...

És az idő! A végtelennek tűnő balatoni nyarak! Mi minden fért bele annak idején egyetlen napba! Sőt, még unatkozni is lehetett! Élénken emlékezetemben él még a nyafogó panasza:

– Anyu! Unatkozom!

S a válasz is:

– Nem szégyelled magad!? Értelmes ember sohasem unatkozik. Mindig talál magának valami elfoglaltságot.

A kenesei ház emeleti ablakából hányszor de hányszor bámultam a szemközti templomtornyot, az első világháborús emlékmű porosodó kőfiguráit, miközben a falakat sűrűn beborító repkény rengetegében darazsak dongtak, szitakötők, lepkék lebbentek, s valahol a távolban szívújájdítóan csillogott a nagy víznek az égtől alig elkülönülő, halovány csíkja...

Magányos, ide-oda hányódó gyermek lévén, sokat voltam felnőttek társaságában, s ezért megpróbáltam magamat szórakoztatni. Négy-öt éves koromból a fantáziajátékok jutnak eszembe. A konyhában, miközben keresztanyám főzött, ott ültem közelében a kis számolyon, s mindig azzal kezdtem a mondanivalómat, hogy: Keresztmama! Mit szólna hozzá, ha most egyszerre kinyílna az ajtó, és berontana egy nagy barnamedve? Vagy: Mit szólna hozzá, ha egy griffmádar csőrébe kapná a házunkat, s azon vennénk észre magunkat, hogy repülünk?

Gyakran észlelem, hogy az én mostani képzelőerőm meg sem közelíti az akkori kisgyermekét. Nem tudom olyan élvezettel, olyan aprólékos gondnal kiszínezni a részleteket.

És keresztanyámnak, bármennyire dolga volt is, válaszolnia kellett rá, hogy mit szólna mindehhez.

*

Nagynénémnek ruhaszalonja volt a Váci utcában, s mindig nekünk adta a már kidobásra ítélt divatlapokat. Egyik kedvelt szórakozásunk volt, hogy kislóval gondosan kivágtuk a figurákat, s azonosítottuk magunkat velük, s ezek az alakok ide-oda járkáltak, tettek-vettek, és órákon át „csevegtek” egymással. Természetesen voltak más, „igazi” pajtásaink is. A strandon néha bandákba verődtünk, „háborúsdi” rendeztünk, vagy bújócskáztunk fogócskáztunk a kabinok között; otthon pedig, az orgonabokrokkal, rózsafákkal szegélyezett, fényes fehér kavicsokkal teleszórt udvaron a legkülönbözőbb, sebtében kitalált történetek keretébe illesztettük bele társasjátékainkat.

Nyári estéken gyakran kísérteltünk a hajóhidra (vagy csak kikuporodtunk a konyha betonlépcsőjére), s néztük, néztük a csillagokat. Akkor azok is sokkal fényesebben sziporkáztak, mint manapság, s mikor egy-egy lefutott a sötéték égboltozatáról, hallani véltük a suhogását...

Saáry Éva

BARTHOLOMAIOSZ PÁTRIÁRKA BUDAPESTEN

A hivatalos látogatásra hazánkba érkezett I. Bartholomaiosz konstantinápolyi ortodox pátriárkát itt-tartózkodásának első napján vendégül látták a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjai az MKPK Székházában, ahol Erdő Péter bíboros köszöntötte az ortodox egyházfőt.

Bartholomaiosz ökumenikus pátriárka tizennégy éve látogatott legutóbb Budapestre, a kereszténység és a magyar állam millenniuma alkalmából. 2000-ben a Szent István-bazilika előtti téren a pátriárka kanonizálta első királyunkat, Szent Istvánt és Szent Hierotheosz püspököt, akik mindketten annak szentelték életüket, hogy a keresztény hitet terjessék a magyarok között.

A 2000-es látogatás óta eltelt időben a katolikus–ortodox párbeszédben számos előrelépés történt, a bíboros elismeréssel és örömmel szövegezték ezekről is. Az MKPK elnöke legvégül a pátriárka teremtésvedelem terén tett erőfeszítéseit méltatta.

A pátriárka üdvözlő beszédében rámutatott, különös öröm, hogy testvérek között lehet most, amikor a Keresztény Egyház belép a nagybajtba, az imádság, a bójt és az elmélkedés idejébe, hogy felkészüljön Urunk feltámadásának legszentebb ünnepére. Ebben az időszakban érkeztek Budapestre, hogy aláírják a magyarországi exarchátust érintő egyezményt az Ökumenikus Patriarkátus és Magyarország között. Az egyezmény aláírása mindkét fél számára történelmi pillanatként számít, különösen napjainkban, amikor az értékek válságának korát éljük – emelje ki az ortodox pátriárka.

Az Ökumenikus Patriarkátus és az egész Ortodox Egyház továbbra is fenntartja az 1980-tól folyó hivatalos teológiai dialógust a Római Katolikus Egyházzal, „lélekben és igazságban”, hasonlóképpen a más egyházakkal és felekeze-

tekkal folytatott kétoldalú párbeszédhez. A konstantinápolyi egyház ebben a tekintetben mindig törekszik a jó kapcsolatokra, melyek a kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapulnak. Napjainkban a világot érintő súlyos problémák miatt a keresztény világnak még inkább szüksége van a dialógusra és az egységre, mint eddig valaha – hangsúlyozta I. Bartholomaiosz.

Az ökumenikus pátriárka a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjai előtt kifejezte, nagy megindultsággal és örömmel várja a közelgő jeruzsálemi találkozást Ferenc pápával. VI. Pál pápa és Athenagorasz ökumenikus pátriárka ötven évvel ezelőtti találkozája kezdőpontja és mérföldköve volt a két egyház közötti kapcsolat fellelülésének – lezárta a csend évszázadait, és megnyitotta a kommunikáció és párbeszéd útját. Minden párbeszéd, mely önmagában jóakarattal születik, Istennek tetsző, függetlenül annak végeredményétől.

I. Bartholomaiosz kifejezte reményét: a magyar kormányval való egyezmény aláírása, a hosszú ateista időszak után egy lépés, amellyel Magyarország újra erősíti kapcsolatát történelmi múltjával, egy lépés a keresztény gyökerekhez való visszatérésben, csakúgy, mint az apostoli üzenethez és az Evangélium szelleméhez, amelyeket Szent Cirill és Szent Metód kezdettől hirdettek.

(Magyar Kurír)

A pátriárka és kísérete a püspökkari székházban

AZ EMBERHEZ...

(Folytatás az 1. oldalról)

A szemtanúk nemzedéke megfogalmazta: aki a Föltámadott jó híret elfogadja mint az emberi életnek örök értelmet adó eszményt, aki kitart Jézus Krisztus követésében, arra ez a teljes élet vár.

Ez már elég volt ahhoz, hogy az élet biztos elmúlását ismerve, a Názáreti nyomába lépve megszülessék a krisztusiaknak nevezett nép, a kereszténység. Kétezer éve sürgetik, hogy meg kell ismerni ennek a megfeszített, de húsvétkor élőnek bizonyult Jézus Krisztusnak üzenetét és életét, és annak szellemében kell alakítani gondolatainkat, szavainkat, tetteinket, krisztusi lelkülettel viselni az élet kikerülhetetlen látszó terheit, melyeket Jézus Krisztus nem vett el a világból.

Ugyan már! Hol van azóta akár egy ember is, aki önmagáról vagy bárki más emberről el merné mondani, hogy Jézus Krisztushoz hasonló életet élt vagy él, tehát övé a húsvét öröksége? Ez merő idealista ábránd – gondolhatnánk.

Csak hogy erre is van válasza Jézus Krisztusnak. Nem illúzió Krisztus „jó híre”, amely kétezer éve minden embert a teljességre hív, és nemzedékről nemzedékre újabb és újabb követőket talál. Ez a húsvét teljes titka. Jézus ugyanis nemcsak eszménye a teljességre bontakozó emberi létnek, hanem Megváltó is. Jézus Krisztus, aki föltámadásában Isten értünk emberré lett Fiának bizonyult, ártatlanul, igazságtalanul, védekezés nélkül magára vette a Világ Urának rendjét megbontó emberiség nyomorúságát, a bűn kegyetlen és meg-

becstelenítő bűnhődését, a keresztalált, helyreállította a hatás és ellenhatás kiváltott nem ismerő törvényére épülő világ rendjét.

Alkalmas-e egy ember életáldozata a megbomlott egyensúly helyreállítására? Igen, mert aki önként vállalta a Golgota áldozatát, az a végtelen Isten emberré lett Fia volt, akiben kimeríthetetlen áldást nyer a föld minden nemzedéke.

A húsvét titkának nyomán minden ember – és általunk a világ is – el fogja érni a Teremtő által akart, ígért és lehetővé tett teljességet.

Igen, „ha mi elfogadjuk, mint életprogramot, a krisztusi eszmény tőlünk telhető törekvésért”. Illetve – mivel ezután sem mentes a sorsát szabadon irányító ember élete az eltévelyedéstől – akkor lesz a miénk az örök élet, ha minden bukás után fölkelünk, és visszatérünk a Krisztus-követéshez.

Erre senkit nem lehet kényszeríteni. Ezt önként, szabadon kell életünk alapjává tenni. Isten ugyanis saját képére és hasonlatosságára teremtette az embert, aki életét önként alakító szabadsága nélkül már nem lenne ember.

Ezért allelujás húsvétot csak az ünneplhet keresztény nevéhez méltóan, aki hálát ad mindazért, amiben Jézus Krisztus nyomában tudott járni. Azért is tehetett ezt, mert a Jézus Krisztus által megnyílt isteni irgalom tengeréből meríthette ehhez az erőt.

Mit tehetünk mást, mint hogy ilyen hitteles húsvéti ünnepésből fakadó örömet kívánjunk az *Életünk* minden Olvasójának. Hála legyen az Istennek, mert valóban föltámadt az Úr, aki által biztos utunk támadt a nekünk szánt teljes életbe. □

ISTEN SZAVÁT KÖZVETÍTIK

Lektorok kis kézikönyve

„A lektor feladata – első hallásra – »csak« az, hogy felolvassa a szent szövegeket. Hivatása, tisztsége azonban ennél sokkal több lehetőséget rejt magában.

Először is, mivel Isten Szavát olvassa fel, döntő szerepe van abban, hogy Isten népe megérti-e és követni tudja-e azt, vagy sem? Másodsorban, ha a lektor imát mond, akkor azt nemcsak a maga, hanem az egész egyházközösség nevében is teszi. Személyét tekintve – mivel kiemelkedő szerepe van a liturgikus cselekményekben – ő az istentisztelet egyik ünnepi résztvevője. Tőle, illetve egész megjelenésétől, fellépésétől és felolvasásától is függ a szentmise, illetve az istentisztelet meghittsége, emelkedettsége, mivel az igehirdetésben tevékenyebben vesz részt, mint a többi hívő, az Egyház üdvösségtörténeti küldetésének is aktívabb részese lesz.

Továbbá a lektor: próféta is. Öszövet-ségi elődjéhez hasonlóan ő sem a saját nevében beszél, hanem csak továbbadja, közvetítője az Istentől kapott jó hírnök, üzenetnek. Azután egyfajta párbeszédet kezdeményez és tesz lehetővé Isten és népe között, miközben Isten jó hírét hangosan, világosan, értelmesen és értelemeszerűen adja vissza.

Végül a lektor: Isten tanúja. Megnyitja szívét Isten Szavának, azt előbb ő hallgatja és ő szívleli meg. Utána pedig – ha komolyan veszi tisztségét – igyekszik ezt a Szót a saját életében megjeleníteni annak tudatában, amit VI. Pál pápa az *Evangélium nuntiandi* kezdetű apostoli buzdításában így fogalmazott meg: »A mai embert inkább érdeklik a tanúk, mint a tanítók, (...) és ha mégis hallgat a tanítókat, azért teszi, mert ők egyben tanúk is.«

A fenti idézet részlet a könyvből, és egyúttal annak rövid összefoglalója is.

Ez a könyv ugyanis elsősorban azoknak szól, akik arra a nemes feladatra vállalkoznak, hogy a szertartások keretében a szent szövegeket Isten népe előtt felolvassák.

Noha a megbízás és annak elfogadása döntő lépés a lektorra válás útján, még ha csupa jó szándék párosul is vele, nem elegendő. Hogy valaki Isten Szavát értelmesen, lelkesen és szakszerűen felolvassa, alaposan fel kell készülnie.

Ez a könyv ezt az alapos felkészülést segíti. Mert azzal, hogy végigvezeti a készülődőt a lektorátus intézményének rövid történetén, belehelyezi őt a lektorok hosszú – még az apostolok idejéből eredő – sorába. Azzal, hogy szentírási alapismereteket hoz, jobban megérteti vele a szent szövegeket. Azzal, hogy a liturgia rejtelmébe is bevezeti őt, jobban felfedi előtte a szent cselekmények értelmét. Azzal pedig, hogy az előadás művészetével is megismerteti, magabiztosabbá és hatásosabbá teszi fellépését. Végül a benne található sok gyakorlati tudnivalóval szélesíti látókörét, nem is beszélve arról, hogy közben megerősíti benne küldetésének tudatát.

Most ezt a hézagpótló művet tartja kezében az Olvasó. Mivel ez az első magyar nyelvű lektorképző, természetesen magán viseli az első könyvek minden erőnyeit és hibáit. Erénye talán az, hogy hiányt tölt be, megadja az alapokat. Hibája pedig talán, hogy zömében a német, illetve a nyugati egyházi valóságot tartja szem előtt, hiányzik belőle évek vagy évtizedek magyar egyházi tapasztalata.

A könyv a nagyváradi püspökségen, illetve a stuttgarter Magyar Katolikus Egyházközség irodáján beszerezhető.

Tempfli Imre

A MILÁNÓI MAGYAROK ÜNNEPE

Hatvanöt éve tartanak magyar nyelvű szentmiséket Milánóban – erről emlékeztek meg március 2-án, stílusosan szentmise keretében, melyet Németh László olaszországi magyar főlelkész mutatott be a szaléziak oratóriumában. A kis kápolnát megtöltötték a hívek, akik között ott volt Győriványi Gábor, hazánk szentzéki nagykövete, valamint Manno István milánói főkonzul is. A szentmise végén a közösség örömmel fogadta azt a pápai áldást, amelyet Ferenc pápa megbízásából a Pápai Alamizsnahivatal érseke állított ki erre az alkalomra.

A szentmisét ünnepség követte, amelynek keretében a közösség múltját bemutató rövid filmeket vetítettek le. A jubileumon a múltra emlékezve a résztvevők erőt merítettek a milánói magyar közösség jövőjének építéséhez. Az ünnepségen részt vett Don Giancarlo Quadri, a Milánói Egyházmegye mig-

rás hivatalának felelős vezetője is. Milánóban minden hónap első vasárnapján tartanak magyar szentmisét. □

Magyar szentmisék hatvanöt év óta
(Fotó: Crivelli Laura)

MÁRTON ÁRON-SZOBOR – A PÜSPÖKI JUBILEUMRA

Ebben az évben kiöntik, talán év végéig a helyére is kerülhet a csikszeredai Szabadság téren az a bronzból készülő szoborcsoport, amely a bérmálás szentségét kiszolgáltató Márton Áron püspököt, valamint egy bérmálkozó lányt és bérmászülőjét ábrázolja.

A munkával megbízott szobrász, Sárpáti Zoltán jelenleg életnagyságban, agyagból készíti el a három alakot. Tervei szerint ezekről április folyamán vehető le a gipsznegatív. Amikor az agyagfigurák elnyerik végső formájukat, be is mutatja őket, addig – mint kifejtette – elzárkózik a nyilvánosság elől. A megvalósítható-

sági tanulmány hatszázharmincezer lejes költséget irányzott elő a 2,35 méter magas, talapzat nélküli szoborcsoport elkészítésére.

(Magyar Kurír)

A szoborcsoport makettje az alkotóval

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkészek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyar nyelvű szentmisék helye és ideje után. Megtalálható még az MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu/miserend>

ANGLIA:

London: Csicsó János főlelkész, Hungarian R.C. Chaplaincy, 62 Little Ealing Lane, GB London, W5 4EA, Tel./Fax: 0044-20/8566-0271. E-mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com
Miséző helyek: London, South Croydon, Bristol, Luton, Cambridge; www.magyar-katolikusok.co.uk

Észak-Anglia:

Érdeklődni: Ft. Fülöp Menyhért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, Tel./Fax: 0044-(0)1706/64 59 37. Miséző helyek: Birmingham, Rochdale, Wolverhampton, Nottingham. Manchesterben minden szombaton este 7-kor St. Augustin Roman Catholic Church (Az egyetem mellett).

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc esperes, főlelkész, Wiener Ungarische Kath. Gemeinde, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, tel.: 0043-1/526 49 72; fax: 0043-1/526 49 72 25. Miséző helyek: Bécs-újhely, Domplatz 1 (Szent Katalin-kápolna) 17.00-kor; Bécs, vasárnapként 11.00-kor, Deutscherdankirche, Singerstr. 7. E-mail: bmke@katolikus.at, <http://www.katolikus.at>

Pázmáneum: Varga János rektor, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, tel.: 0043-1/3191403-18, e-mail: collegiumpazmaneum@gmail.com, előesti szentmise: szombatonként 17.00-kor. <http://www.pazmaneum.katolikus.hu>

Burgenland/Alsóór: P. Keresztfalvi Péter OSB, Kath. Pfarramt, A-7501 Unterwart 226, tel.: 0043-3352/34108. E-mail: kersztfalvi@freemail.hu
Miséző helyek: Alsóór, vasárnapként 9.15-kor, Felsőór, vasárnapként 10.30-kor.

Eisenstadt/Kismarton: Szentmise minden hó 3. vasárnapján 11.00-kor, Franziskaner Kirche, Haydngasse 31, A-7000 Eisenstadt.

Graz: Msgr. Molnár Ottó, tel.: 0043-316/68 21 2421; és Holló István, tel.: 0043-676/8742 6711, e-mail: istvanhollo33@yahoo.de; szentmise a hónap első vasárnapján 10.30 órakor, a második vasárnap előtti szombaton 18.00 órakor, a többi vasárnapokon 17.00 órakor Kalvarienberg-Kirche, Kalvarienbergstr. 155., A-8020 Graz.

Innsbruck: Szentmise minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3. A-6020 Innsbruck.

Linz: Ft. Szabó Ernő, Ungarische Mission d. Diözese Linz, Herenstr. 2. A-4600 Wels, tel.: 0043-732/341175, e-mail: emest.szabo@diocese-linz.at; Miséző helyek: Linz, Wels.

Klagenfurt: Ft. Tatár Zoltán János, A-9854 Malta 74, tel.: 0043-4733/232 v. 0043-6768 7727 444, e-mail: tzoltanjanos@gmail.com; Szentmise minden hónap utolsó vasárnapján 15.00-kor a Kapuziner Kirchében, Waaggasse 15, A-9020 Klagenfurt.

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, 3. szombaton 17.00-kor az Orsolyita-templomban, Aigner Str. 135. A-5061 Salzburg Érdeklődni: Bohuny István, tel.: 0043-699/81721232.

BELGIUM

Brüsszel: P. Havas István Sch.P., Mission Catholique Hongroise, Magyar Ház, szentmise minden vasárnap 10.30 és 18.00 órakor. Rue de l'Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles. Tel.: 0032-2/64 96 188, mobil: 0032-487/614 063, e-mail: ihavas@citromail.hu

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumonier Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, tel.: 0032-4/22 33 910; fax: 0032-4/22116 09.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Ft. Cibian Miklós főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor, augusztust kivéve. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 Paris, tel.: 0033-1/42 086170, fax: 0033-1/42 067155, e-mail: missioncatholique@orange.fr; www.magyarmisszio.info

Dél-Franciaország: Ft. Cibian Miklós főlelkész, mise minden 1. Szombaton 16 órakor: Orsolyiták kápolnája, 15, rue Soeur Bouvier 69005 Lyon, tel.: 0033-1/42 086170, fax: 0033-1/42 067155, e-mail: missioncatholique@orange.fr; www.magyarmisszio.info

LENGYELORSZÁG

Varsó: minden hónap második vasárnapján 15.00-kor, Az Úr Mennybemenetele-templom (Kościół Wniebowstapienia Pańskiego), Ursynów, al. Komisji Edukacji Narodowej 101. Metróval a Stokłosy állomásig kell jönni, majd Varsó központja felé sétálni kb. 350 m-t.

NÉMETORSZÁG

Augsburgi Egyházmegye: Miséző helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. Érdeklődni: Ft. Tompa József, Ungarische Kath. Mission, Zirbelstr. 23, D-86154 Augsburg, tel.: 0049-821/21 93 93 30 vagy 0049-821/21 93 93 24, vagy mobil: 0049-152/23 16 27 53. E-mail: augsburgimisszio@web.de; www.augsburgimisszio.de

Esseni Egyházmegye:

Miséző helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Fraziskaner Str. 69a, D-45139 Essen. Tel.: 0049-201/28 47 40 vagy Kölnben: tel./fax: 0049-221/33 778 517.

Freiburgi érsekség:

Ft. Lovász Reinholdt plankstadti kooperátor, cím: Schwetzingen-Str. 32, D-68723 Plankstadt, havonta magyar szentmisét tart Mannheimben.

Berlini és Hamburgi Főegyházmegye, Hildesheimi és Osnabrücki Egyházmegye:

Miséző helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Érd.: Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Bürgerweide 35, D-20535 Hamburg, tel.: 0049-40/25 077 83.

Kölni Főegyházmegye és Aachen:

Miséző helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Kath. Ungarische Mission, Am Rinckenpfül 10, D-50676 Köln. E-mail: ungarnzentrum@netcologne.de; tel./fax: 0049-221/33 778 517; <http://www.ungarnzentrum.de>

Limburg-Fulda-Mainzi Egyházmegye frankfurti székhellyel:

Miséző helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Tel.: 0049-69/24 79 50 21, 069/24795022, fax: 0049-69/97 78 26 84; www.magyar-katolikusok-frankfurt.de, pal.takacs@magyar-katolikusok-frankfurt.de

München-Freisingi Főegyházmegye:

Miséző helyek: München, Rosenheim, Erding, Ladshut. Érdeklődni: Ft. Merka János, Magyar Katolikus Egyházközség – Ungarische Katholische Gemeinde, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Tel.: 0049-89/982637, fax: 0049-89/985419. E-mail: info@ungarische-mission.de; www.ungarische-mission.de Nyugdíjas kisegítő: Ft. Buchmüller István ny. plébános.

Münster-Paderborn-Osnabrücki Egyházmegye:

Miséző helyek: Hagen, Menden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund, Neukirchen-Vluyn. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Kath. Ung. Mission, Middelheld 24, D-48157 Münster-Handorf. Tel.: 0049-251/32 65 01; fax: 0049-251/144 29 31. E-mail: ungarische-mission@bistum-muenster.de

Passaui Egyházmegye:

Érd.: Ft. Szabó Árpád, Götzenorferstr. 5, D-94121 Salzweg, Tel.: 0049-8505/1229.

Rottenburg-Stuttgarteri Egyházmegye:

Érdeklődni: Dr. Tempfli Imre, Ungarische Katholische Gemeinde, Albert-Schäffle Str. 30, D-70186 Stuttgart, tel.: 0049-711/236 91 90, fax: 0049-711/236 73 93, e-mail: mission@stuttgarti-katolikusok.de és Ft. Pilis György, Walfischgasse 17, 89073 Ulm, tel.: 0049-731/388 561 15, e-mail: gyorgypriest@yahoo.com

Miséző helyek: Stuttgart, Ulm, Balingen-Frommern, Biberach, Böblingen, Friedrichshafen, Eislingen, Heidenheim, Heilbronn-Horkheim, Ludwigsburg, Munderkingen, Reutlingen, Schwäbisch-Gmünd, Weingarten.

Würzburgi Egyházmegye:

Miséző hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncsik Endre, Domerschulstr. 2, D-97070 Würzburg. Tel.: 0049-931/38 62 43, fax: 38 64 05.

NORVÉGIA

Információ a magyar nyelvű lelképásztori szolgálatról: www.nufu.no/makao

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, a római Szent István Ház igazgatója, Casa di Santo Stefano, Via del Casaleto, 481, I-00151 Roma, tel. és fax: 0039/06 6530 796, mobil: 0039/348 79 52 165, e-mail: italiamissiohu@gmail.com. Miséző helyek: Róma – minden hó utolsó vasárnapján 10.30-kor, Chiesa Santi Giovanni Evangelista e Petronio Dei Bolognesi (Via del Mascherone 61 – 00186 Roma és a Szent Péter-bazilika Magyarok Nagyszonyja-kápolnájában minden kedden 8.00-kor. Milánó – minden hó első vasárnapján 16.00-kor, Szalézi oratorium (Via Copernico 9, kivéve jan., júl., aug., szept.).

Magyar misék helye: Bologna, Catania, Loreto, Padova, Palermo, Parma, Torino.

Firenze: Mons. Kovács Gergely, Via del Casaleto, 481; I-00151 Roma, tel.: 0039-06 653 6573, fax: 0039-06 6988 7368, e-mail: gkovacs@tin.it

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm. Katholische Ungarnmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, tel.: 0041-44/36 23 303, e-mail: f.vizauer@gmx.ch; Miséző helyek: Zürich, Winterthur, St. Gallen, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld.

Fribourg: Érdeklődni: Petrovay Zsolt, e-mail: zs.petrovay@bluemail.ch

Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján 10.30-kor. Tel.: 00 41-22/7910458.

Lausanne: Szentmise minden hó 1. és 3. szombat 18.00-kor. Chapelle Servan, ch. Eugène-Grasset 12, Lausanne.

Bern: Ft. Pál István Röm. Kath. Ungarnmission, Pf. 102, CH-3073 Gümliigen. E-mail: info@katolikus.ch; www.ungarnmission.ch

Basel: Ft. Pál István, Röm. Kath. Ungarnmission, Binninger Str. 45, CH-4123 Allschwil; tel.: 0041/765185440. Szentmise: minden vasárnap 8.50-kor. www.ungarnmission.ch; a Sacré Couer-templomban, Feierabendstr. 68. □

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

† Somos József (1936–2014)

Budapesten született 1936. augusztus 26-án. Középiskoláját a Corvin Mátyas Gimnáziumban végezte, utána pedig a Váci Egyházmegye kispapjaként Egerben a Hittudományi Főiskolán tanult teológiát. 1959. június 21-én szentelte őt pappá Vácott Kovács Vince püspök. Káplán volt Dunakeszin (1959–60), Rákospalota-MÁV telepen (1960), a váci székesegyházban (1961–62), Mindszenten (1963–65), Kispesten (1965–69), Újpesten (1969–72). 1972-től két éven át Rómában tanult ösztöndíjasként. 1974–76 között Pestszentlőrincen volt káplán.

1976-ban elhagyta az országot, és az Egyesült Államokba ment. Először Pittsburgh-ban, a magyar plébánián volt káplán (1976–78), majd 1978–91 között St. Louis-ban magyar plébános. Kiváló tehetsége révén több helyen adott zongorakoncerteket. 1991–99 között Chicagóban, a Szent István király magyar plébá-

niát vezette. 1999 szeptemberében betegsége miatt hazatért Magyarországra, a nyíregyházi papi otthonban lakott. Nyíregyházán halt meg 2014. február 14-én.

Miklós házy Attila SJ püspök

† Illés Gyula (1949–2014)

Illés Gyula párizsi magyar lelkész 1949. február 25-én született Kiskunfélegyházán. A kecskeméti Piarista Gimnáziumban érettségizett. Teológiai tanulmányait a párizsi Institut Catholique-on 1978–83 között végezte, és ott lett teológiai doktor. 1983. június 3-án Párizsban szentelték pappá. Tudományos magdolnoki fokozatát is a párizsi Sorbonne-on szerezte. Sok tudományos könyv és írás szerzője. 2014. február 17-én, életének hatvanegyedik, papságának harmincegyedik évében adta vissza lelkét Teremtőjének. Temetése február 28-án volt a szegedi belvárosi temetőben. □

SVÁJCI PÜSPÖKÖK UKRAJNA ÉRDEKÉBEN

A svájci püspöki konferencia plenáris ülésén felhívást tettek közzé az ukrainai béketeremtés ügyében. A március 3–5. között tartott tanácskozásról kiadott közleményükben kiemelik, hogy – Borisz Gudziak ukrainai görögkatolikus püspök jelenlétének köszönhetően – a kelet-európai ország lakóinak szenvedései és reményei álltak az ülés középpontjában.

A főpásztor szemtanúként jelen volt a Majdan téri összecsapások során Kijevben. A lakosság tüntetései kapcsán rámutatott: azok az erkölcsi alapelvek, és nem részérdek védelme érdekében zajlanak. Az emberi méltóság kultúráját akarják a félelem kultúrája helyébe állítani – hangsúlyozta. Emlékeztetett az Egyház és a vallási közösségek elkötelezettségére abban a tekintetben, hogy ne forduljanak az erőszakhoz. Minden éjszaka ökumenikus találkozót tartanak az egyházak ukrán tanácsa és egyes vallási szervezetek koordinációjának köszönhetően – mondta el Gudziak püspök.

Négy pontban foglalta össze a kijevi helyzet stabilizálásának lehetőségét: a

HIRDETÉSEK

Nemesbükön (Hévíz, Kehida gyógyfürdők között) családi ház (240 m² 3 szinten szolár és cserépkályhával, 110 000 m² beépíthető telekkel) kedvezményes áron eladó. Érdeklődni: czupy.eva@gmail.com

Hazalátogatónak Budapesten az Operaház közelében lakás kiadó. Tel.: 0049-(0)2223/3588, e-mail: apharmat@gmail.com

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házassági-, általános hirdetések betűnként:	0,10 EUR
„Jelige” – postaköltség	5,00 EUR
Üzleti, nyereséges hirdetés betűnként	0,20 EUR
Nagybetűs sorok betűnként	0,40 EUR
Egyszerű, 1 „pontos” keret	10,00 EUR
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	

Egymás utáni háromszori hirdetésnél 10 %, hatszori hirdetésnél 20 %, illetve egész évi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia külföldi magyar lelképásztori szolgálatért felelős püspökének irodája: MKPK, Külföldi Magyar Lelképásztori Szolgálat, Dr. Cserhádi Ferenc püspök, H-1053 Budapest, Papnövelde utca 5–7., tel./fax: 0036-1/266-4515, e-mail: cserhati@katolikus.hu □

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
MAGYAR KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG
 Oberföhringer Str. 40, D-81925 München
 Telefon: (0049) 89/98 26 37
 Telefax: (0049) 89/98 54 19
 E-mail: életunk@ungarische-mission.de
www.ungarische-mission.de

Főszerkesztő: dr. Cserhádi Ferenc
 Felelős kiadó: Merka János
 Felelős szerkesztő: Czoborczy Bence
 A szerkesztőbizottság tagjai:
 Ramsay Győző,
 Vincze András

Redaktion und Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE GEMEINDE
 Oberföhringer Str. 40, D-81925 München
 Verantwortlicher Herausgeber: Merka János
 Telefon: (0049) 89/98 26 37
 Telefax: (0049) 89/98 54 19
 E-mail: életunk@ungarische-mission.de

Abonnement für ein Jahr: 20 EUR
 11 Exemplare
 nach Übersee mit Luftpost USD 60

ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
 Tengerentúlról, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 2 EUR
 Előfizetési ár egy évre: 20 EUR

Tengerentúlról USS 60

BANKSZÁMLÁNK:
 Ungarische Katholische Gemeinde
 w. ÉLETÜNK
 Postbank München
 Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
 IBAN DE16 7001 0080 0060 6508 03
 BIC PBNKDEFF

Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

Druck: AMPER DRUCK GmbH
 Am Fohlenhof 5.
 82256 Fürstenfeldbruck

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
 A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.